

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dožele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrdesopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Delajte za c. kr. davkarije samo slovenske pobotnice!

Vsak narod si mora tudi sam pomagati do svojih pravic. Nij, da bile od vlade vse pričakovali. Ne pustimo s soboj ravnati, kakor vsak nemškutarček v kakej kanceliji hoče! Pišimo sami slovenski in terjajmo slovenskih odlokov iz uradnih! — Včerajšnja uradna „Laibacher Zeitung“ nam v prvem članku veli, da c. kr. davkarije pri nas morajo sprejemati pobotnice, pisane v slovenskem jeziku. Stem vladni list sam dementira vsacega uradnika, ki bi bil slovenščini protiven; s tem vladni list, tako rekoč, pozivlje vse Slovence, naj svobodno slovenske vloge vlagajo pri davkarijah in finančnih uradih (kakor tudi drugod), če hočejo.

Povod tega znamenitega in pomnenja vrednega članka uradne „Laibacher Zeitung“ je dopis v „Slovenskem Narodu“ od učitelja iz slovenskega Štajerja, ki nij dobil na slovensko pobotnico svoje plače, ampak je moral prej nemško pobotnico narediti, ker se mu je v uradu reklo, da je le nemški jezik pri nas „amtssprache“. Iz tega našega dopisa je naredil neki dopisnik nemšk dopis za „N. Fr. Pr.“ iz Celja, ki, to se ve da, močno odobrava to, da se pri davkarijah le nemške pobotnice sprejemajo, slovenske pa ne. Nemški dopisnik hvali one nemške uradnike po Štajerskem, ki so na ta način Slovence „nemško naučili“, češ, po denar pa uže tudi Slovenci pridejo po nemški. Ravno tako, kakor da bi uradniki iz svojega žepa dajali denar in zatorej lahko in s pravico za nemštvo agitirali! Ali oni izplačujejo tudi denar iz davkov slovenskega kmeta in trgovca itd.!

Ta dopis v „N. Fr. Pr.“ je izpodbudil naše kranjske vlade glasilo „Laib. Ztg.“, da je v listu od srede na prvem mestu tako-le izpregovorilo:

„Večji dunajsk list prinaša neki dopis iz Celja, v katerem se pripoveduje, da „več iz Kranjske importiranih učiteljev občuje z uradi slovenski in da so celo o sprejemu mesečne plače sestavili slovenske pobotnice“; uradi da so prepovedali sprejemati take slovenske pobotnice.

„Temu Celjskemu dopisu velicega časopisa imamo nasproti samo opomniti, da se o „učiteljskem importu“ iz Kranjske na Štajersko ne more govoriti, da pa gotovo naši zmožnejši rojaki kakor v družih avstrijskih provincijah dobivajo službo tudi na Štajerskem in dobe ne malokdaj, se ve, da predpisanim potom, prednost pred tamošnjimi domačimi kompetenti.

„Rabljenja pobotnice o mesečnej plači v slovenskem jeziku, ki je pravno utemeljeno v narodnej ravnopravnosti, s katero bi se slabo godilo, ako bi se take pobotnice nesprejemale, na Kranjskem nič ne ovira, ker je visoko c. k. finančno ministerstvo odredilo z v. odlokom od 15. avg. t. l., br. 24.321 da morajo davkarije slovensko sestavljene pobotnice brez ovir sprejemati in z njimi uradovati.“ („Der Ausstellung vom Gehaltsquittungen in slovenischer Sprache aber, die in der nationalen Gleichberechtigung ihre gesetzmässige Begründung hat, um welche Gleichberechtigung es im Falle verweigerter Annahme der gestalt ausgestellter Quittungen übel bestellt wäre, steht in Krain kein Hin-

dernis im Wege, da das hohe k. k. Finanzministerium mit h. Erlass ddo. 15. Aug. d. J., Z. 24.321, bedeutet hat, „dass von den Steuerämtern Quittungen, welche in slovenischer Sprache verfasst sind, anstandslos anzunehmen und zu beamtshandeln sind.“)

Iz te „Laibacherične“ izjave pa razen spredaj omenjenega tudi sledi, da naša kranjska vlada naravnost očita štajerskim uradnikom, ki se branijo slovenskih pobotnic, da je pri njih „um die Gleichberechtigung übel bestellt.“ Tudi rodoljube na Štajerskem in povsod torej pozivljamo, naj pri davkarijah vlagajo le slovenske pobotnice, pa naj se sklicujejo, ako bi se kdo slovenskih pobotnic branil, na zgoraj vladno citirano ministrovo naredbo.

Sedanost in bodočnost našega kmetijstva.

I.

O sedanosti našega kmetijstva govoriti nij težko. Pogled na desno in levo prepriča tudi površnega ogledalca, da nij vse tako, kakor bi imelo biti; in komur vid ne zadostuje, prepričajo ga večne tožbe o žalostnej osodi našega kmeta.

Kdor bi hotel zaceliti to občno rano, poznati bi moral natančno ne samo sedanjih žalostnih razmer, temuč tudi uzrokov, ki so privedli našega, nekedar premožnega kmeta na be-raško palico.

Če je kje resničen pregovor, gotovo je pri kmetijstvu, ki pravi: „Der Vater misethat rächt sich an den Söhnen“, kar je pregrešil oče v drugi in tretji rod nazaj, čuti vnuk sedaj in če mu ne pomaga kmalu, svojemu mlademu rodu niti svojega slabega gospodar-

Listek.

Priprava na Carigrad.

(Prosto po Čajkovskem.)

II.

(Dalje.)

Košinjski je razdelil jed in pijačo mej sotnije; gosti ognji zaplapolajo, razkosano svinjino obračajo in pekó, v kotlih vre in kipi kašnati ričet, mastna slanina se cre in cvrči. — V skleda nalivajo okisano polivko z linom,* s korci sipljejo slive po pesku; kajti za Kozaka nemaš mesa nad svinjino, ribe nikake nad linom, ričeta nad kašo, jagode nad slivo. Gostija je končana; v gručah so se posedli Kozaci, v sodčkah se iskri žganje, v čašah se peni medica. Jedó, pijó, vrišče. — Raja ataman — rajajo Kozaci — čaša za čašo teče po grlu. Ataman prepeva, Kozaci prikladajo in opetu-

*) Tinca chrysisitis.

jejo. — Ataman se prime za bok in zapleše — Kozaci zacceptajo, da zemlja zadrhta in skačejo kakor žabe; s petami se bijejo po plečih, kakor jegulje se vijejo, vrté oči, kakor bi jih vila božjast, ne eden se ne prevrne, dok slednjič plesoč ne zaspi; težko se jim uže mota jezik: ta blebeče, drugi kolne Bisurmana, tretji se grozi Jezuitom. Šah pa še vedno raja, še vedno kriči, spominja na davne čase, kliče Motro, kliče Oksano, bije Žida, — mili se leški gospodični, a Lehu s sabljo v oči bliska. Naposled umoren pade in zaspi. Vsi so pospali kakor v zemljo vkopani, bropejo in piskajo kakor na sekirce pijansko pesen.

En sam, Konaševič, se nij dotaknil ni z ustnjami nočne pijače, nij se gostil, nij pil; mladiči so poznali njegovo zmernost in trdno voljo, zato so ga oprostili divjega rajanja. — Prehaja se po bregu, sokoljim okom zre na Dnjeprovo vodo in na stepo, a duša se mu raduje, kakor bi mu prorokovala: Hlapčeval

ti še bode Dnjepr, stepam boš vladar, na tvojih ramah in tvojej glavi se še dvigne slava in veličest Kozaštva.

III.

Zalesketale so večerne zvezde na nebu; zabliskalo je smrtonosno jeklo na vojaškem ščebjevišču. Ataman zakriči: „Do čajk, gospodje bratje!“ — na mig posede po petnajst mladičev v vsako čajko. Ob boku jim visé krivi jatagani, za pasom noži obostransko brušeni in sekire s široko ostrino — kose in dolgocevnne risaniče naslonjene ob jadernikih. Ataman zavpije: Naprej kozaška vera! — Mladiči se upró na vesla in odrinejo proti pol-dnevu.

Naprej se pomikajo deca Zaporozja, za njimi plujejo Teterovčiki, v sredi Dnjestrovci, bužanski in pultavski Kozaci, na konci vodi Skaložob sto brzokrilih čajk. — Atamanska čajka pluje plesoč kakor razposajena deva.

stva zapustiti ne bode mogel, ker mu ga uniči boben posojevalnega krščenega ali nekrščenega židu.

Vsak dan se čuje tožba o toči, nevihti, povodnji, o suši, móči, slani in pogoriščih, nabirajo se milodari za nesrečne, a po pravem uzroku in stalnem pomočku ne vpraša nihče.

Kje imamo ostro postavo in red, kako naj se pogozdujejo naše goličave, kako naj se sekajo gozdi, popravljajo vodotoči, ki ima učilnice na narodnej podlagi, ki ga uči umnega gospodarstva, kdo ga budi za primerno kupčijo in industrijo — in kdo mu pomaga v denarnej stiski s solidnimi pogoji?

In ne samo, da je zapravljenega polovica posestva v zadnjih tridesetih letih, spremenile so se tudi socijalne razmere toliko, da nij mogoče s takovim kmetijstvom zadostiti vsakdanjim potrebam.

V tem smislu lahko trdimo, da je doba železnic pogubljiva našemu kmetovalstvu.

Ko so se začele zidati železne ceste, se je stoprv izdramil posestnik iz svoje skromnosti in tihe zadovoljnosti. Spoznal je, da je večji gospod, kakor je mislil, dobil je lepe novce za zemljišče, zaslužil si lahko precejšnje svote; a videl je tudi v svojo nesrečo brezskrbno, mehkužno življenje in potrebe, ki so postale tudi njemu druga narava.

Sploh v hipu je bila predrugačena občna situacija in nihče nij mislil, da pride čas ko propade občen blagostan toliko hitreje, kolikor urneje se je vspel na naravno višino.

Tako zaslepljeni posestniki so le spremenjali v novce svoje gozde, travnike in kupovali zopet nova posestva za previsoko ceno in s tem se odtegovali delu in postali kmet-ski aristokratje. A sprememba, katero se proizročile železnice nij bila občna samo v Avstriji temu v vseh delih sveta. In baš poslednje je zakrivilo obožanje našega kmeta. Cena živine, poljskih pridelkov in domače industrije, katero so železnice podvojile, je v kratkem času zunanja konkurencija zopet uničila in tako nenadoma razvajanemu ljudstvu omajala eksistenco. Uže zdaj nas oskrbuje Amerika z mesom, sadjem in celo z živino, Rusija z žitom, kako hoče cveteti potem domači pridelek.

Povrh pa rastejo od leta do leta državne potrebščine, stroški za vojaščino in kar je naravno tudi davki uže na pol uničenega kmeta.

Na istem potu, kakor pred sedmimi leti borzijanstvo, je denes kmetijstvo. Od dne do

dne izgublja svoje zadnje upanje opomoči si kedaj, in eksekucijske dražbe ga uničujejo polagoma, kakor je znani „krah“ odkril nenadoma „švindel“ borzne špekulacije.

Pomagaj mi nemudoma in sicer z dozdam neznanimi pomočki, kliče kmetijstvo državi, ako ne propadeš sama na razvalini stebrov svojega posestva.

Umnega in univerzalnega leka je potreba tedaj našemu kmetijstvu in skrajni čas je uže za to. In ker nij upanja, da bi razcvetelo še kedaj popolno kmetijstvo zaradi inozemske posestanih komunikacijah mogoče konkurencije, ne zadostuje več zboljšati samo kmetijstvo, temuč iskati virov, ki poleg umnega gospodarstva rodé še drug stalen zaslužek našej domovini.

L—s.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. oktobra.

Dunajski nemški „schulverein“, čegar porod se je spremljal s prav velicim nemškim kričanjem, poroča zdaj o svojem delovanju v teku štirih mesecev, kar živi. To agitatorno šolsko društvo si je izbralo za prizorišče svoje agitacije posebno Moravsko in Češko. A tudi Kranjsko hoče obsuti, če tudi samo posredno, s svojimi nemškimi blagodarji. To agitacijsko društvo podkuplja **kočevarske** starše, ki imajo svoje sinove v ljubljanskej pripravnici, in tarna, da je kočevski okraj v nevarnosti, da se iznarodi. — Kočevarji bodo radi denar jemali, kolikor ga nemški agitatorji iz Dunaja pošljejo. Samo, da se potlej Slovenci lepo zahvaljujemo, da bi nam te „schulvereine“ kočevske odgojence v naše slovenske šole silili.

Cesar odpotuje dne 17. t. m. v Šlezijo. V glavnem mestu Opavi se mu bode priredila baklada in serenada; 21. zvečer bode mesto razsvitljeno, 22. théâtre paré. Dne 23. odpotuje cesar zopet iz Opave. Čehi in Poljaki v Šleziji delajo baje velike priprave za cesarjev sprejem.

Vnanje države.

Turški sultan je dne 11. t. m. podpisal ukaz, da se ima mirnim potom izročiti Ulcinj Črnogorcem. S Črnogoro bode Turčija sklenila posebno konvencijo zaradi varstva mohamedanske vere. Ta ukaz se je evropskim poslanikom naznanil dne 12. t. m. Porta upa, da je vlasti ne bodo zavolj družih vprašanj pritiskale. Iz Cetinja pa se poroča, da je Božo Petrović dne 13. t. m. odpotoval v Ulcinj, da prevzeme to mesto. O „albanskej ligi“ je zdaj vse na mah tiho in je dokazano, da je bilo pripovedovanje o njenej moči turška sleparija.

Knez bolgarski se te dni snide tudi s knezom rumunskim.

Iz **Rima** se telegrafira 13. oktobra: Papež je sprejel ostavko državnega tajnika kardinala Nine. Trdi se, da bode Jakobini državni tajnik, Vannutelli pa nuncij na Dunaji.

Iz **Pariza** se javlja, da je bil tam obsojen urednik časnika „Gaulois“ na šest mesecev ječe, 1000 frankov globe in 5000 frankov odškodnine, ker je polkovnika Junga obdolžil bil, da je iz vojnega ministerstva Nemcem izdal plane mobiliziranja francoske vojske.

Angleška vlada je na zapadno **Irsko** poslala več vojske, ker se boji upora.

Nemški katoličanje so nameravali ob slavnosti dozidanja velike stolne cerkve v Kölnu nemškemu cesarju neposredno izročiti prošnjo, naj se poneha „kulturkampf“ in naj se prognani Kölnski nadškof pokliče nazaj na svoje mesto. Nemški cesar pa je dejal, da pred slovesnostjo ne sprejme deputacije katoličanov. Ta deputacija bode šla po slovesnosti v Berlin k cesarju, mej tem pa bodo nabirali podpisov mej katoliki za ono prošnjo.

Dopisi.

Z Notranjskega 11. okt. [Izv. dop.]

Menda ga nij slovenskega lista, kateri bi ne bil uže večkrat nego jedenkrat omenil, da so občine po sedanjem sistemu z vsestranskimi službenimi opravili preobložene, pri katerih priliki se je taka „avtonomija“ jednoglasno obsojala. Poglejmo nekoliko, ali so občine, oziroma županstva, res v stanu, zraven uže do sedaj obstoječih službenih opravkov še davke pobirati, in bi li to, kar dopisnik v štev. 230 „Slovenskega Naroda“ trdi, res pomaglo občinam do večje eksekutive ter večjega spoštovanja županove osebe. — Gospod dopisnik jemlje stvar gotovo z vse drugega stališča, nego z narodno gospodarskega ter praktičnega, sicer ne bi kar samo po svojej domišljiji pobiranja davkov po županstvih nasvetoval. Komu nij znana revščina poslednjih let, katera ubogo ljudstvo na moč tare. Ako hočemo gledati stvar s praktičnim očesom, odpre se nam vse drugačni razgled. Občine, od črne mōre — revščine — uže skorej popolnem uničene, ne morejo niti občinskih davkov več redno odrajtovati. Šolske potrebščine, občinski sluga, poljski čuvaj, občinski davek, orgljavec — cela rajda domačih davščin zavalilo bi se županstvu za terjanje na ramo, in občini za plačevanje. — In kako se izterjavajo ti občinski davki? — Menite li, da občinari precej, na prvi ukaz prinesó zaukazani znesek plačati? Zgodi se čestokrat, da mora župan še drugič in tretjič opominjati, ker silno nerad se loti neravno prijetnega posla — rubljenja. — In ko vendar nij drugače — ob-

Prsi se Šahu hrepeneče širijo, in do nebes se mu razlega bojna dumka. Plujejo kozaške čajke po sinjem Dnjepru, — pevaje priplujejo na prvi Dnjeperski slap. Šah zaupije: Dol z jaderniki, jadra zvežite, jadernike zvalite znak, — čajka za čajko švigne mej skalami slapa. — Voda siče in vre, — Kozaku zveni po ušesih — kri! plen! Kakor ljubeča majka spusti jih navzdol, puhne kvišku, pokropi in poljubi, ter pahne čajko za čajko na gladko vodo. Devet slapov so prebili Kozaci; pri zadnjem je bil sloves najčutljivši, najtrpkjejši, kajti čajke so kar kvišku skakale in potapljale se kakor ponirek. Trikrat so švigile na površje, v sve dru zaplesale, potem zaplule po gladkem koritu bistre reke.

Zdaj ataman ustavi čajke. Na povelje njegovo skoči šestdeset mladičev na breg, sekire zazvene, debla krehajo in šest orjaških, širokovejnatih hrastov trešči na zemljo; mladiči je zvale v vodo, čajke se postavijo po šest

v vrsto, — ataman žvižgne, vesla plusknejo in dolga črna jata pluje pred seboj valeč hraste, — za njimi tiho čajke. Hrastovje zamolklo šumi in vrši po reki, Kozaci so gluhi in nemi; zdaj pa zdaj pluskne kaka riba, zahršči kak ptič po trsju, zvezde šegavo lukajo in pomežikajo — čarovni prizor! — stepni sin, brat konja ide na morje v svate. — Srečavajo jih ostrovi, rijejo se skozi visoko trsje. — Naposled se prikaže jutranji svit bojazljivo razgrinjaje blede žar po oboku.

Nekaj je na reki ogromnega začrnelo. To je prod, zvan veliki log, obraščen z neprordljivim, pustim protjem; na razpluskano bregovje se je naplavilo polno vsakovrstne šare in se zarastlo z visokim trstičjem; voda pa je bregove razrila, kakor krt na senožetih, z neštevilnimi rovi. Trikrat je žvižgnil ataman — kakor bliskavice pošvigajo čajke okolo ostrova, zarijo se mej ločje in trsje in zginejo.

Krvavo je izšlo solnce — rdeči žar se je

prostiral po oboku, veter je počel pihati od polunoči, črni oblaki so se gnali in kopičili od moskovske strani. Napihujejo se valovi Dnjepra v globokej strugi, na površju nij ne sluha ne duha po Kozaku ali čajki. Po divjem polju se goni na bahmatu budžacki Tatar, zastonj napenja sklen po mogočnej reki — ne vidi drugega ko vodo in protje, zastonj nateza uho, veter vršči in Dnjeper šumi. Postoji, kreta se po bregu, skokom odjaše, kakor je prišel s sporočilom do Seraskjera, da hvala Bogu in Proroku, je vse varno in da nij nič novega na Kozaškem.

O poludne so uže vse pretegnili črni oblaki, solnce so zakrile goste sive gručice; zabuči vihar in dež se vlije kakor iz čebra in naliva do večera. Zmračilo se je. — Tatar se je skrtil pod šator, volk v svoj brlog. Okolo velikega loga nekaj natihome žvižgne, kakor jak se odziva stoteri žvižg, kakor bi se peklenščki klicali; drugič bil je žvižg močnejši,

činski doneski morajo biti plačani: takrat pa pojó kotli in drugo pobišno orodje, katero, ako nij o pravem času rešeno, zapade smrti prodaje. — Koliko pa da se spleča taka prodaja zarubljenih stvari, nas žalostna skušnja le preveč uči. — Zarubljeni gospodar nema svojega blaga več, in občinski davek tudi nij zadostno plačan. Jedno samo občino v celey Notranjskej poznam, katera ima obilne letne dohodke, da županstvu nij treba za vsak krajcar občinarjev nadlegovati. — A vedeti je treba, da poleg nje smemo z vso opravičenostjo (z prav malo izjemo) vse druge smatrati za uboge reve, tedaj nikakor nij opravičeno, ako se hoče vsem po jednem kopitu meriti. Da bi pa občinę z pobiranjem davkov prišle do večje eksekutive, to je neverjetno — misliti si je, da bi jim jo vlada v tem slučaju le toliko več dala, kolikor bi jo óne za izterjanje cesarskih davkov potrebovale, — a za njihovo lastno področje? — Cesarski davek je pa vselej prvi; davkar ne vpraša po tem, ali si plačal občinske potrebščine in doneske; torej menda ne potrebuje nobeden očal, da bi ne mogel uvideti, da smo potem v lastnem področji za velik korak nazaj potisnjeni. Potezajmo se za večjo avtonomijo občin, a to takim načinom, kateri v delokrog občin bolje pristojata, nego po pandurstvu dišeča pobira „štibre“. Od vladnih dobrot naj nam pa nikar nikdo ne pridiguje, ker v tem nijsmo več nevedni otroci, in pogrešamo jih nemalo, bodi si v občinskih, šolskih ali drugih zadevah. Ako ima še kdo kakega ptica splašiti, naj ga slobodno; ušel ne bode; imamo še nekaj mrež pripravljenih.

Z Dunaja 10. okt. [Izv. dop.] (Nekaj o judovstvu.) Nemški časopisi čisto prinašajo o žalostnem položnji nemštva v Galiciji, na Češkem, v Bukovini itd. Človeka ki ne ve, da je to tlačeno nemštvo v Galiciji, na Češkem v Bukovini in drugod samo tam nahajajoče se židovstvo, ki visokimi procenti izsesava ljudstvo, dobičarskim prekanstvom spravljaja kmeta ob nič, da se omamiti po frazah; kedar so takemu judovskemu zločincu za petami, pa vpije da je „nemštvo“ v nevarnosti; in kedo priteče raji na ta način preganjanemu „nemstvu“ kot umazana semitska jata na Dunaji?

O cesarjevem potovanji v Bukovini so se tisti zelo repenčili, a Rumunci in Malorusi nijso hoteli dovoliti, da bi tamošnje judovstvo poklanjalo se cesarju. Naj bode na tem kaj resnice ali ne, gotovo je, da se je židovstvo

v Bukovini toliko sovraštva nakopalo, da ga Rumunec kot Rusin sovražita in črtita iz cele duše. Če kje pride do krvavega boja mej judi in drugoverci, bode to gotovo najprvo v Bukovini se zgodilo, kajti tu je protižidovska agitacija najbolj napeta.

Židje, ki se v teh deželah povsod za Nemce proglašujejo, so to svoje stanje lastnimi krivicami zaslužili. Oderuštvo je prva in glavna njih pregreha, druga je ščuvanje na parodnosti, mej kojimi žive. Tu se prigodi, da niti vojak niti uradnik, ne duhovnik, in ne učitelj nij siguren pred takim judovskim lopovstvom.

In če se tacemu judu las krivi, kliče na pomoč zoper zatiranje nemštva; z laganjem i pretiranjem opisuje potem dunajsko časopisje o zatiranem nemstvu, in ljudje ki tako jadikovanje čitajo, a ne poznajo pravih razmer, res mislijo, kolika škoda preti nemškej kulturi.

Dolgo časa verjelo je ljudstvo in tudi marsikedo izmej inteligence takim judovskim čenčarijam. Na ta način ogoljufani pa so uže večjidelj prišli na sled in uže jih malo ali vsaj ne mnogo več ne veruje judovskemu jadikovanju. Naopako; kjer se čuje o takem zatiranji nemške kulture, hitro vedo, da je ta krik ali popolnem na krivem mestu ali pa so židje sę svojim nestrpljivem vedenjem prouzročili protiagitacijo. Tako se sedaj z velikim vspehom širi ta agitacija po celem Nemškem, po Ogerskem, po Ruskem, mej Rumunci.

Pišó se zoper žide knjižice, časniki svarijo pred judovstvom, v društvih javnih i privatnih dela se zoper osiromašenje ljudstva z izpodrivanjem goljufivega judovstva.

Moderna liberalnost, ki je židovstvo oprostila prejšnjih spon, skrbela je tudi zato, da se mu je dalo privilegijev. Židovstvo ima, kjer ga le količkaj stanuje, svoje židovske šole, (povsod mej Slovani nemške) moderna ozirnost ima premnogo usmiljenja za ta ljud; uradništvo je večkrat — kakor v Galiciji — v židovskih rokah, tako, da se celo težko najde pravice zoper židovsko počenjanje. Je-li potem čuditi se, da je ljudstvo primorano samo si pomagati, da se hoče otresti strašnega židovskega jarma?

Slovenci so do pred malo let malo vedeli o židovstvu. Nekaj let pa se posebno po Štajerskem širijo židje, ki izpodrivajo domače trgovce, dajejo osiromašenemu kmetu za navidezno dobre pogoje denar na posodo. Ti židje bodo enkrat nesreča celim okrajem, kjer

in kakor jata gosij zapluskalo je po vodi. Pri žaru bliskavic so se zvrstovale čajke kozaške, ni jedne ne manjka, vsaka je na svojem mestu. Ataman zažvižga tretjič, jata čajk zapluje, drveč pred soboj razsohaste dobe. Narasla reka dere potokom proti morju. Brzo, podvizaj se, zleti oče Dnjeper, tvoja deca ti sede na hrbtu: ti si je spodredil, ti odgojil, tebi na tolažbo so ti vzrastli mladiči, tebi na radost in veselje. — Dež pa moči in pere Kozaka, kakor da sta se pogodila.

Srečali so ustje Konjske, srečali ustje Ingulca, — vedno silnejši dere Dnjeper. Tam, daleč zagledajo mladiči dvojce luči — to so svetilke Očakova in Kizikermena. Tam so postavili vnuki Mohameda, Štambula prevzetni mogočreži na bregu Dnjeperskega ustja dvojce tvrdnjavic, zaprli ustje s povprečno verigo in nje konec pritrdili na samopalne topove, da bi zagradili pot kozaškim napadom in se varovali pred njih kosami. Mladiči se smejo in krohotaajo tej abotnej pajčevini — kajti kaj na

svetu bi se nek vstavljalo kozaške sili in močtvu? Uže so se približali na sto sežnje. Ataman zažvižga — prva vrsta požene z vso silo hrastova debela: šestkrat počí železna veriga, dvanajst topov se sproži na enkrat, krogle klompnejo v vodo, krilate čajke pa poskačejo druga za drugo v Črno morje. Mladiči plojejo z vesli po valovih in kriče: Živel ataman, na Carigrad! na Carigrad!! Tako vrišče, kakor morski vrani, ko zagledajo po dolgem potovanji nepregledno morsko plan.

V tvrdnjavah je krik in zmešnjava. Straže grabijo za orožje, — paša Očakova z janičarji in sga Kizikermena pridrtita na breg; na stotine bakelj se utrinja, Dnjeper zamolklo hrumi kakor vedno, brzo in čisto pluje, samo veriga je strgana in hrastova debela splavljena na bregove. Stari paša mahne z roko, pokima z glavo: — znam, čegavo maslo je to — in vse se vrne v tvrdnjavo.

(Dalje prih.)

so se nastanili. Treba, da se začasno svari pred judovskimi špekulacijami na Slovenskem.

Domače stvari.

— (Ljubljanski zdravstvenisvet protinemškej večini mestnega zbora.) Predvčeranjem je imel tukajšnji zdravstveni svet sejo. Pri tej priliki je prišlo (sproženo po dr. Karlu Bleiweisu) tudi vprašanje na vrsto razgovora, ali je kolizej iz zdravstvenih ozirrov sposoben za to, da ga mesto kupi za kassarno ali ne. Velika večina gospodov udov zdravstvenega sveta je glasovala zoper kolizej. Vsi razen dveh (dr. Keesbacherja in Leskovica, ki sta iz „partei-discipline“ kot uda mestne večine glasovala v Suppanovem smislu) so svoje mnenje izrekli, da je kolizej nezdrav kraj, le dva sta se glasovanja zdržala. Torej ne le vse meščanstvo, narodno in nenarodno, je proti sklepu večine mestnega zbora ljubljanskega, 60.000 gl. posoditi na to podrtijo, kar je toliko kakor kupiti jo, — temuč tudi zdravstveni svet je tiste misli, kakor narodna manjšina.

— (Strela in drugo čudo.) Iz Šmarja pod Ljubljano se nam piše 14. oktobra: V sredo 13. t. m. je popóldne enekrati precej zagrmelo. Ob 1. uri, ko je najlepše solnce sijalo, zagrmi in trešči v z opekami kriti in obokani hlev Antona Novaka v Šmariji. Strela je šla vrh strehe pri šopu notri in skozi obok nad oknom v hlev, kjer je na več krajih zid okrušila. Notri je bilo četvero krav, mlad konj in en kozel. Ljudje to zapazivši hitijo v hlev in čuda! vsa živina, razen ene krave, je zdrava stala in plaho krog sebe gledala. Omenjena krava, pred katero je bil zid precej opraskan, je pa ležala kakor crknena. Ker verig, na katerih je bila privezana, nijso mogli odpeti, jih je sosed presekla; potem so kravo z vodo polivali in prav pridno drgnili, ter jo tako tudi oteli. Da nij živ na vsa zadihnla, je bila sreča to, da so imeli vse odprto, da se je zračilo, ker so dopoludne gnoj kidali. Dva vola tega gospodarja je pa mala deklica na kakih 50 korakov oddaljenem travniku pasla. Akoravno je solnce sijalo, imela je dežnik odprt in ruto na glavi. Na kak način se je pa zgodilo, da jej je dežnik iz rok in ruto raz glavo potegnili, in da sta obadva vola na tla popadala, v tej daljavi, na katerej stoje štiri poslopja zaporedoma od omenjenega hleva, to je uganjka! Pač je tudi tukaj pregovor resničen: Nij nesreče brez sreče!

— (Iz Ptuja) se nam piše: Tukajšnji c. kr. glavni davkar g. Jan. Wurja je od tu prestavljen v Celje. Namesto njega pride semkaj g. Martinjak iz Mürzuschlaga. G. Wurja se odlikuje v sovraštvu vsega slovenskega, torej se čudimo, da mu nijso to dobroto storili, da ga bili kam mej Nemce na zgornji Štajer vrgli.

— (Iz Gorice) se piše „Nov.“: Naše bogoslovsko učilišče se je gledé učiteljstva pomladilo: polovico profesorjev imamo novih. Dogmatiko je prevzel dr. Anton Gregorčič; morálo prvostolni vikar g. Dom. Alpi; Respektovo pastirstvo je prevzel g. dr. Jos. Gabrijelčič, do sedaj profesor sv. pisma nove zaveze, in ta njegov predmet je izročén g. Aut. Mahničju, prefektu v Andrejevišči. — Naš deželno-zborni in deželno-odborni veteran, višje deželne sodnije svetovalec, g. Anton Gorjup, se je odpovedal deželnemu poslanstvu zaradi starosti in bolehnosti. Teško bo pogrešal naš zbor tega starega svojega prvaka.

— (Fantovsk tepež in poboj.) Več kmetskih fantov se je v krčmi Bernarda Vav-

tarja v Čateži pri Velikej Loki v Trebanjskem okraji v nedeljo dne 3. t. m. steplo. Pri tej priliki je bil Franc Lisjak iz Pasne ubit.

— (Igračna marka, za cekin.) Te dni pobere na ulci v Trstu mlad mož jedno menda od njega prej tja vrženo dutiko ali marko za igranje, pokaže jo mimogredejši perici češ, da je cekin ter jej ponudi polovico najdenega ker je tudi ona mimo šla. Ženska rada sprejme ponudbo, meneča, da je to cekin, ter gre menjat „zlati“ denar, mej tem pa svoje perilo pusti pri onem možu. Menjavec jej pove, da to nij zlat denar nego mesingasta marka za igranje in ko se vrne perica, da bi to onemu možu povedala, našla ga nij nikjer, a z njim je zginito tudi njeno perilo!

Listulica opravišča Gospod F. K. v N. Sedaj imate naročnino plačano do 8. januarja 1881. — Gospod T. S. v Trojanah. Inserat priobčimo, če nam pošljete še 50 kr. in če nam naznanite svoje ime, katero nam mora porok biti, da je inserat resničen. —

Cirkus Kremsier & C.

na cesar Josipovem trgu

denes petek dne 15. oktobra

velika izredna predstava

v 2 oddelkih s konji.

Pričetek ob 7. uri.

I. oddelek:

12 najboljših konj prosto in visoko izučeni.

II. oddelek:

gimnastične in jahalske produkcije.

Prvikrat:

ogerska čikoš-pošta

s 7 neosedlanimi konji: g. Aleksander Kremsier.

Soboto dne 16. t. m.

zadnja predstava za otroke, z jako znižano ceno; igralo se bode več rečij zastoj.

Nedeljo dne 17. t. m.

veliko umeteljno jahanje na stavu na živinskem trgu.

Uljudno vabi k predstavi

A. Kremsier, vodja.

(524)

Dunajska borza 14. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	70 gld.	85	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	72	35	"
Zlata renta . . .	86	05	"
1860 drž. posojilo . . .	128	75	"
Akcije narodne banke . . .	821	—	"
Kredite akcije . . .	279	—	"
London . . .	118	10	"
Srebro . . .	—	—	"
Napol. . .	9	40 1/2	"
C. kr. cekini . . .	5	64	"
Državne marke . . .	58	15	"

Premeščenje.

Dr. J. Kapler,

c. kr. okrajni zdravnik,

stanuje sedaj

na Bregu h. št. 10,

v pl. Wurzbachovej hiši,

in ordinira zjutraj od 1/2 8. do 1/2 9. ure in popoldne od 12. do 1. ure. (514—2)

Št. 5335.

(523—1)

Natečaj za vrtarsko službo.

Razpisuje se služba za vrtarskega pomagača na deželnej vino- in sadjerejske šoli na Slapu pri Vipavi z letno plačo 250 gld., s prostim stanovanščem in z vžitkom potrebne zelenjave — proti obojestranski trimesečni odpovedi.

Prošnjiki za to službo naj svoje z dotičnimi pričevali in z rojstnim listom obložene prošnje, v katerih imajo navesti, je-li so samega stanu ali oženjeni in koliko družine imajo, razen tega pa tudi dokazati, da so slovenščine popolnoma zmožni, v sadje- in zelenjadoreji in v čebelarstvu prav dobro izurjeni (slučajno tudi v cvetličarstvu), da so lepega obnašanja in trdnega zdravja, do

dne 10. novembra 1880

vodstvu deželne vino- in sadjerejske šole na Slapu — če mogoče osobno — izročé.

Oženjenim bi se ta služba izjemno le onda oddala, ako bi ne bilo sposobnih neozženjenih kompetentov.

Od deželnega odbora kranjskega, v Ljubljani, 12. oktobra 1880.

Na podlagi odobrenja vis. c. kr. deželnega zdravilstvenega svetovalec od vis. c. kr. namestništva dovoljene

Marijinceljske kapljice za želodec,

so izvrstno uplivajoče sredstvo.

Nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodci

in nepresežno zoper ne-slast do jedi, slabi želodec, smrdéčo sapo, napihnenje, kisló podiranje, šóipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli (če izvira bolečina iz želodca), zoper kró v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pijačo, órve, zoper bolezni na vranici, jetrah in zoper zlato žilo.

Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane 35 kr.

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajske cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešernovem trgu; lekarna Julij pl. Trnkóczy, na mestnem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Guglielmo.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenici vtisneno besedo: Echte Maria-zeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečaten z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljenó varstveno znamenje in zavoj mora biti zapečaten z našim varstvenim znamenjem. Izdelki podobnega ali istega imena, ki némajo teh znakov istinitosti, naj se zavrzéjo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučajji takoj naznajo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (362—11)

Glavna zaloga v lekarni „zum Schutzengel“, C. Brady, Kremsier.

Nujna prošnja.

Mlad bivši samostojen trgovec, rojen Kranjec, prosi v največji sili blage gospode hitre pomoči, da bi mogel na Dunaj odpotovati; mile darove prevzema iz uljudnosti opravništvo „Slovenskega Naroda“.

Umetne zobe in zobovja

(zobovja z zračnim pritiskom)

prireja po najnovejšem umetnem načinu, ne da bi odstranjeval zobne korenine, brez vsake bolečine, votle zobe pa z dobro tvarino trajno plombira. Zobne operacije brez bolečin izvršuje z omotljenjem z gazom za smejanje (410—21)

zobni zdravnik A. PAICHEL

poleg Hradskega mostu, I. nadstropje.

Ordinuje od 9.—12. in od 2.—5. ure.

Gostilna „pri Virantu“ (Sternwarte),

na sv. Jakopa trgu.

Podpisani se slav. občinstvu v Ljubljani ter s kmetov ter čestitemu duhovenstvu zahvaljuje za mnogobrojno obiskavanje čez poletje na gostilniškem vrtu ter obljublja, da bode čez zimo isto tako skrbno trudil se svojim p. n. gostom

v notranjih gostilniških prostorih

ustrežati, kakor doslej.

Tone Mikulinić, gostilnar „pri Virantu“.

(507—3)

Izdatelj in urednik Makso Armič.

Lekar J. Nussbaumer-jevo

! zdravstveno vino !

Kitajsko-železno-malaga-vino

najzanesljivejše in neoporekljivo zdravilo, da se

kri nareja in čisti

ter najhitreje odpravi:

pomanjkanje krvi, bledico, bolezni v želodci, bolezni spolnih organov, osobito moževsko slabost in neplodnost.

!! Bolezni v jabolku, goltanci in pljučah !!

! Kitajsko Malaga-vino !

imejoč v sebi čistega kinina samo tako, kakor se prilega truplo, izvrstno krepilo za otroke in žene po hudej bolezni.

Profesor in zdravstveni svetovalec g. dr. Thaler na porodišnici v Linu o tem fabrikatu tako-le govori:

Potrjujem, da sem v Kitajsko-železno-Malaga-vinu lekarja J. Nussbaumerja v Celovci dobil izvrstno in lahko prebavljivo zdravilo, katero smem vrlo priporočati. Prof. dr. J. B. Thaler.

Radostno potrjuje podpisani, da je Kitajsko-železno-Malaga-vino lekarja Nussbaumerja v Celovci preprato izvrstne dobrosti in vplivnosti ter v svojej lastnosti množitelj krvi in pospešujoč prebavljenje mnogo prekosi vse druge železne preparate. (515—1)

Dr. L. Winternitz.

Zalogo za Kranjsko ima lekar G. Piccoli v Ljubljani.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.